

Kralj Peter mora nehati s slepomišenjem -- Churchill

Rdeča vojska vdrla preko meje nemške Šlezije

ZAVEZNIKI SO ZA SPORAZUM MED ŠUBAŠIČEM IN TITOM

RUSI ZAVZELI 2.000 KRAJEV NA POLJSKEM; BRESLAU JE V NEVARNOSTI, PRAVIJO NACII

LONDON, petek, 19. jan. — Danes zgodaj je bilo iz Berlina poročano, da so sovjetske čete prekorale nemško mejo v Šleziji, medtem ko je Berlin malo prej priznal, da so mogoče ruske sile pridrle na šlezjsko mejo 250 milj južnovzhodno od Berlina.

Berlin je tudi priznal, da so druge močne ruske formacije v najsišnejši ofenzivi, kar jih pomeni zgodovinsko, napravile velike luknje v razpadajoče nacistične linije čez vso Poljsko, kjer so v teku zadnjih 24 ur prodrale 30 milj proti zapadu in zavzele več kot 2.000 mest, trgov in vasi.

Rusi se nahajajo pred vrati Lodza

Poročilo iz Moskve pravi, da sta sovjetska artilerija in zračna sila odprli strahovito bombardiranje Šlezije.

Rusi so vdrl v obronke Krakova, velike trdnjave na jugo-

zapadu, in dospeli pred vrata Lodza, drugega največjega mesta Poljske, in v masi napredovali na postojanke, ki se nahajajo samo 13 milj od spodnje Vzhodne Prusije.

Neko poročilo berlinskega radija, katero se je čulo danes zgodaj zjutraj, pravi, da so se Nemci umaknili iz Krakova.

Prodiranje proti Šleziji

Moskva je uradno naznanila zavzetje Szarleyke, 12 milj od šlezjske meje in štiri milje severno od Čestohove, ampak ni potrdila berlinskega poročila, da so sovjetske sile prekorale mejo.

Razsrjeni Hitler obljubil vojno do zadnjega moža

MOSKVA, 17. januarja. Polk. Janos Voros, ki je sedaj obrambni minister v provizorični vladi osvobodnega dela Madžarske, je danes opisal svoj obisk pri Hitlerju prošlega septembra, ko si je Ogrska zama prizadevala umakniti se iz vojne. Voros je naslikal Hitlerja kot "blaznega" moža, ki je prisegal, da se bo Nemčija borila "do zadnjega moža in do zadnje kaplje krvi."

Voros poroča, da ko je bil priveden pred Hitlerja, ki se je takrat nahajal v mestu Breslau, je slednji takoj začel divjati in govoril skozi dve uri skoro brez prestanka. Firer je tekom svojega divjanja med drugim rekel:

"Danes sedimo vsi v enem čolnu, ki gre skozi vihar. Tisti, ki skozi iz njega, bodisi posameznik ali narod, bo gotovo utonil. Čoln se bo morda prevrnil. Ampak bržkone bo došel varno na obrežje. Nemčijo bom branil do zadnjega moža, do zadnje kaplje krvi."

Voros pravi, da je bil admiral Horthy takoj potem, ko mu je povedal, da bo naznanil na radiju, da bo Ogrska prosila za mir, aretiran od nacističnih čet, ki je bil s svojo ženo, sinom in njeno malo hčerko odveden nekam v Nemčijo.

Voros pravi, da so Nemci v prizadevanju, da bi Madžarsko obdržali v vojni na strani nacistov, postrelili mnogo madžarskih vodilnih ljudi.

Amerikanci in Angleži potiskajo Nemce nazaj

PARIZ, 18. januarja. — Britska druga armada, katero podpira ameriška težka artilerija, je danes vrgla Nemce dve milj in pol daleč nazaj in zavzela štiri trge. Zavezniška ofenziva na zapadni nemški meji se je danes znatno poostрила.

Ob istem času je ameriška tretja armada pričela z novim napadom v severni Luksemburški in udarila preko reke Sure na sedem milj dolgi liniji, obenem pa so ameriške čete pričele z močnimi operacijami v hribovitih terenu, izguba katerega bi za Nemce pomenila, da morajo zapustiti ostali del Belgije, ki ga imajo še v oblasti.

Borba proti Manili

LUZON, 19. januarja. — Gl. stan gen. MacArthurja je danes naznanil, da so Amerikanci v svoji prvi resnični bitki z Japonci, odkar se je začela invazija Luzona, sovražne sile odločilno porazili in so s tem odprli pot za ofenzivo proti Manili.

SRNJAKOVA VEČERJA

Jutri večer se bo v gostilni John in Louise Flaisman, 6400 St. Clair Ave., serviralo fino srnjakovo večerjo. Igrala bo tudi fina godba. Priporočata se obisk.

PROTI-STAVKOVNA PREDLOGA PRED OHIJSKO ZBORNICO

COLUMBUS, O. — Jack Easton, republikanski državni poslanec iz Willoughby, je predložil zakonski načrt, glasom katerega bi se stavkarje pri kateremkoli javno-napravnem podjetju, dokler traja vojna, kriminalno prosekutiralo.

Easton, ki služi svoj peti termin v državni zakonodaji, je izjavil, da ako je zaželjivo, da so javno-napravne korporacije podvržene državnim regulacijam, tedaj je tudi treba gledati, da ni nobenega vmešavanja v njihovem poslovanju.

Kratke vesti

VELIKO POMANJKANJE KURIVA V PARIZU

PARIZ, 17. januarja. — V Parizu je nastalo veliko pomanjkanje kuriva. Snoči se je tekom predstave v gledališču "Filles Bergere" vsled mraza onesvestilo šest plesalk. Temperatura je bila okrog 20 stopinj.

MORILCA BRITSKEGA KOMISARJA OBSOJENA

KAIRO, 18. januarja. — Na smrt sta bila danes obsojena dva mlada žida, Eliahu Hakim in Eliahu Bet-Tsouri, ki sta umorila lorda Moyne, britskega komisarja za Srednji zapad, katerega sta držala odgovornim za dejstvo, da je Britanija ukinila neomejeno naseljevanje židov v Palestino.

WALLACE DOBI NOVO KABINETNO POZICIJO

WASHINGTON, 18. januarja. Predsednik Roosevelt je danes dal razumeti, da se bo organiziral nov department zvezne vlade za federalno financno, na katero mesto bo imenovan bivši podpredsednik Wallace, ki bo nasledil Jesse Jonesa kot trgovinski tajnik.

AMERIŠKO VOJAŠTVO V LONDONU



Meščanska policija v Londonu dobro pazi na ameriške vojake, ki se zbirajo po londonskih ulicah. Zgornja slika kaže, kako se večje število vojakov s pomočjo ameriške vojaške straže, zopet privede v njih garnizije.

5 vojakov, ki so kradli gasolin, obsojenih na smrt

PARIZ, 18. januarja. — Polk. Clarence Brand, štabni vojaški sodnik, je danes naznanil, da je bilo pet ameriških vojakov, ki so kradli gasolin in ga prodajali na francoski črni borzi, obsojenih na smrt. To so prve smrtnne obsodbe v zvezi z odkritjem velikih tatvin gasolina, cigaret in drugih potrebščin v Franciji. Petorica je bila formalno obtožena dezertacije in zarote za krajo armadnega gasolina.

Polk. Brand ni hotel objaviti imen obsojenih vojakov. Ostali člani tatinske tolpe bodo sojeni ta teden, medtem ko so armadne oblasti poostrele pogon, da se zajame ostale člane tolpe.

Eden izmed obsojenih mož je imel dvoje apartmentov in več priležnic.

Brand je izjavil, da so prizadeti delali v skupinah, sestojeh iz 10 do 12 mož, in da so rabili armadne tovorne avtomobile, ko so dezertirali. Na armadnih gasolinskih postajah so vzeli armadni truck z 260 galoni gasolina, nato se vrnili v Pariz, kjer so ga prodajali na črni borzi, kjer so dobili zanj do \$16.000.

Rekel je, da ni mogoče dognati, koliko gasolina je bilo ukradenega na ta način, da pa dvomi, da je količina bila toliko, da bi bil vsled tega prizadet vojni napor.

Predno bodo smrtni obsodbe končnoveljavne, pridejo še pred posebno vojaško komisijo, zadnje besedo o njih pa bo imel gen. Eisenhower.

Razstava poljskega podtalnega gibanja

V glavnem posloplju clevelandске javne knjižnice se je odprla razstava, ki podaja sliko podtalnega gibanja na Poljskem tekom nemške okupacije. Poleg knjig o poljski zgodovini in v angleškem in poljskem jeziku so razstavljeni številni časopisi in letaki, ki so produkt poljskega podtalnega gibanja.

Na otvoritvi razstave v torek zvečer je govoril Heliodor Sztark, poljski konzul v New Yorku, ki je izjavil, da Poljaki ne bodo nikdar odnehali z bojem za svobodo ter trdil, da ima poljska vlada v Londonu polno podporo ljudstva na Poljskem. Rekel je, da so v podtalnem gibanju zastopane vse štiri poglavitne poljske stranke: socialisti, kmetje, nacionalisti in krščanska demokratska delavska stranka.

DELNIŠKA SEJA SDD

V nedeljo, dne 21. januarja se vrši letna delniška seja Slovencev društvenega doma na Reher Ave. Pričetek bo ob 3. uri popoldne. Direktorij vabi vse delničarje in delničarke, da se seje udeležijo.

Od štiri do pet tonov gasolina se porabi na letalu, da se vrže eno tono bomb na Berlin.

Ako se bo Peter obotavljal, bo ostal na cedilu, izjavlja britski premier. Italija ne bo sedela pri mirovni mizi

LONDON, 18. januarja. — Ministrski predsednik Churchill je imel danes pred parlamentom obširen govor, v katerem je odprto nastopil proti jugoslovanskemu kralju Petru, zljil mrzel curek vode na nade, ki jih je utegnili imeti Italija, da bo zastopana pri mirovni mizi ter obnovil napad na levičarske stranke v Grčiji, o katerih je rekel, da so skušali v Grčiji upostaviti "trockistični režim" z masnim pokoljem svoje opozicije.

V svojem obširnem pregledu vojne situacije, je Churchill posvetil precej časa jugoslovanskemu položaju. Premier je rekel, da mora Peter nehati s svojim slepomišenjem, ker drugače bo ostal na cedilu.

Kralj Peter ima par dni, da se premisli

Kakor znano, je kralj Peter pred tednom dni nenadoma naznanil, da ne priznava sporazuma za upostavitve regentstva v Jugoslaviji, ki sta ga sklenila maršal Tito in ministrski predsednik Ivan Šubašić, ki ima voditi vlado, dokler ne bo imelo ljudstvo prilike pri svobodnih volitvah glasovati za republiko ali monarhijo. Churchill je danes izjavil, da ima Peter par dni časa, da se premisli.

"Ako bi se zgodilo, da bi se kralj Peter še vedno ne mogel odločiti," je rekel britski premier, "bomo šli enostavno dalje, kakor da je on pristal na regentski sporazum."

To pomeni, da bodo zavezniči vsilili regentstvo v Jugoslavijo, kakor sta se sporazumela Tito in Šubašić, pa če je kralju všeč ali ne.

Churchill in Stalin sta se sporazumela

Churchill je rekel, da sta se on in premier Stalin sporazumela glede enotne politike v Jugoslaviji, ko sta se sestala na zadnji konferenci v Moskvi, ki se je vršila proti koncu minulega leta, ampak je zanikal, da se je na dotični konferenci govorilo o kakih teritorialnih razdelitvah ali povojnih sferah vpliva.

Rekel je, da sta on in Stalin prišla do zaključka, da je sporazum med Titom in Šubašićem na splošno moder, in da je program, ki je bil napravljen, najboljši, ki se ga je moglo napraviti glede bližnje bodočnosti Jugoslavije.

Trpek napad na grške levičarje

Churchill je v svojem govoru trpko napadal grške levičarje — uspešno plesno veselico, v ta namen, in pričakuje se, da se bo tudi nocoj napravilo načrte za uspešno kampanjo med nami. Vabi se vsakogar, ki se zanima za pomoč v pobijanju te strašne bolezni, da se nocoj udeleži seje.

Premier je rekel, da je nastop angleške vojske v zadnjem trenutku prekril zaroto, ki je imela za svoj cilj upostavitve "trockističnega režima", ki je nameraval izvesti "totalitarno likvidacijo vse opozicije."

Churchill je rekel, da bodo zavezniške armade vsak čas izgnale Nemce iz severne Italije,

nato pa je pristavil, da Italija ne more pričakovati, da bo sedela pri mirovni mizi kot zavezniška država.

Zavezniki ne potrebujejo Italije in Španije

"Mi nimamo nobene politične kombinacije v Evropi ali kje drugje, glasom katere bi potrebovali Italijo kot partnerja," je izjavil Churchill, nato pa je pristavil:

"Mi Italije nič bolj ne potrebujemo kot Španije, kajti mi nimamo nobenih načrtov, vsled katerih bi potrebovali podporo takih sil."

Churchill je rekel, da ima Britanija eno načelo glede osvobojenih in satelitskih narodov, ki so se pravočasno skesali, in si je izposodil besede Abrahama Linkolna ter izjavil:

"Mi smo za vlado ljudstva, po ljudstvu in za ljudstvo, ki je organizirana na temelju svobodnih in splošnih volitev — volitev s tajnim glasovanjem — brez vsakega ustrahovanja. To je naš program za Jugoslavijo in Grčijo."

SLOVENKA UMORJENA

HOBOKEN, N. J. — 8. januarja zvečer je bila tukaj ustreljena v svoji gostilni Cecilija Vlado, roj. Likar. Do tragedije je prišlo, ker je nekemu stalnemu gostu, po imenu Sigurd Nielsen odklonila pijačo. Nato čila mu, jo je dvakrat, tretjič pa odklonila, ker je bil pijan, nakar je potegnil revolver iz žepa in jo ustrelil. Stara je bila 49 let in doma iz Domžal. Morilca so prijeli. Zapušča moža in brata v Ridgewoodu, N. Y.

SEJA V URADU SDZ

Nocoj, 19. januarja, ob 7:30 uri se vrši važna seja odbora, ki se bo aktivno udeležil kampanje za zbiranje "desetic" v sklad z pobijanje otroške paralize. Kampanja je v teku od 14. do 31. januarja.

Kot je znano, so se Slovenci še vsako leto dobro izkazali z uspešno plesno veselico, v ta namen, in pričakuje se, da se bo tudi nocoj napravilo načrte za uspešno kampanjo med nami. Vabi se vsakogar, ki se zanima za pomoč v pobijanju te strašne bolezni, da se nocoj udeleži seje.

Milejše vreme

Vremenski urad obeta, da bomo imeli v Clevelandu več dni milega vremena, tekom katerega se bosta sneg in led, ki pokriva ceste, polagoma stajal, tako, da ne bo nobene nevarnosti za povenjen.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Ely, Minn. — Od dne 21. decembra 1944 je pogrešan na zapadni evropski fronti Gilbert B. Zbaničnik, sin Antona Zbaničnika, slavnega tajnika Ameriške vojske, ki je prejel tozadnje obvestilo od vojnega departamenta dne 11. januarja.

Warren, O. — Umrli je Frank Umek, star 54 let in doma iz Podpeči pri Ljubljani. Našli so ga mrtvega v njegovem stanovanju. Bil je samski, član društva št. 321 SNPJ v Shanonu, Pa. V Barbertonu zapušča dve sestrični, v starem kraju pa mater, če še živi.

Indianola, Pa. — Družina Joe Belvočan je bila obveščena od vojnega departamenta, da je od 6. decembra pogrešan njen sin Albert, ki se je boril na zapadni fronti proti Nemcem. V armadi je bil od oktobra, 1943 in preko morja od marca, 1943 in preko morja od oktobra, 1944.

Rock Springs, Wyo. — Dne 23. decembra je tukaj naglo umrl, dedet od srčne kapi, Louis Tauher.

Walsenburg, Colo. — Družina Louis Zutman je bila obveščena od vojnega urada, da je bil bojšišču v Franciji pogrešan njen sin Edward Dolenc. V armadi je bil leta in bil je že dvakrat premo morja. Vsa družina je pri NPJ.

Gilbert, Minn. — Dne 8. januarja je umrl Matt Zadnik, star 69 let in doma iz vasi Lupeče pri Velikih Laščah. Boleh je bil tri dni za pljučnico. V Ameriko je prišel leta 1901 in član SNPJ ter ABZ. Tukaj zapušča ženo, sina in štiri hčere, brata v Clevelandu, druge brata pa v Pennsylvaniji.

Ely, Minn. — Dne 8. januarja je bil pri rudniku B ubit John Peshel, star 49 let in rojen v Jugoslaviji. Do smrtnih ran je prišlo, ko je električ-

PLESNA VESELICA V KORIŠT POMOŽNE AKCIJE

Društvo "Blejsko jezero" št. 27 SDZ, ki ni že dalj časa imejo priredbe, se je odločilo prirediti v nedeljo, dne 21. januarja, veliko plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., katere čisti dobiček je namenjen v pomoč trpečemu slovenskemu narodu v stari domovini. Za ples b igrala izvrstna godba, glede okrepčil pa se je veselilni odbor dobro pripravil, da bo sleherni posetnik zadovoljivo postrežen.

ZADUŠNICA

V soboto ob 6:30 uri zjutraj se bo brala v cerkvi sv. Vida zadušnica za pokojnega John Miklič, ob drugi obletnici njegove smrti.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1913 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

GENERAL GEORGE S. PATTON

Poveljnik zmagovite tretje ameriške armade, katera se sedaj bori na nemški zemlji, George S. Patton, je najbrž eden od današnjih generalov, ki vzbujajo največ pozornosti v javnosti ozir. v javnih razpravah. Visoko je čislán kot dober taktičar in poveljnik, ki zna voditi svoje moštvo k zmagam. Obenem pa je bil že ostro kritiziran in obsojan zaradi njegovega precej strogega in grobe postopanja s svojim moštvo.

Nobenega dvoma ni, da je Patton izreden vojaški vodja, ki je sposoben izvajati velike vojaške bojne načrte, kot je dozdaj že dokazal. General Patton ne zgubi glave v nobeni situaciji in niti pod najhujšim ognjem bitke, pač pa zasleduje svoj cilj z nenavadno zbranostjo duha. Po drugi strani pa je poznan kot temperamenten človek, ki ga navadna malenkost razpali in vrže s tira brez posebnega vzroka ali izzivanja.

Patton je rojen voditelj. Izza svojih mladih let je že kazal voditeljske sposobnosti, ko je prednjačil v šolskih športnih tekmah. Patton je sin bogatih staršev in je bil rojen leta 1885 v San Gabrielu, v državi Californiji, kjer je imel njegov oče obsežno zemljišče (rančo). Svoje prve šole je dovršil v Pasadeni v Californiji. Ko se je odločil za vojaški poklic, je vstopil v Virginia Military Institute, pozneje pa je potoval v West Point Military Academy. V času, ko je bil v vojaški akademiji v West Pointu se je odlikoval v žogometnem športu. Pozneje je dosegel v športu take lepe uspehe, da je nastopil leta 1912 v Olimpijadi v Stockholmu. Bil je tudi prvovrsten strelec, ter je odnesel mnogo nagrad v različnih tekmah, kot v plavanju, jahanju, itd.

Šport pa ga ni motil v njegovem glavnem cilju, da postane izvrsten vojaški voditelj. Tekom svojih študij v West Pointu je bil imenovan za razrednega pobočnika, kar spada med najvišja priznanja za dijake, ki se niso dovršili svojih študij. Po dovršenih študijah, je bil mladi Patton poslan v Francijo, kjer se je učil v bojevanju na meče. Pozneje je izdelal posebne vrste sablj za ameriško konjenico. Leta 1915 se je udeležil mehiške ekspedicije in je sam ujel znanega notoričnega bandita.

Danes je Patton poznan kot tančni izvedenec, v bojevanju s tanki. Njegovo tozadevno znanje izvira že iz prve svetovne vojne. Leta 1917 je šel v Francijo kot član štaba generala Pershinga, in je bil dodeljen službi, ki je imela nalogo študirati uporabo tankov v vojskovanju. Ko so bili tanki prvič rabljeni v zadnji svetovni vojni, je imel priliko videti, kako so se izkazali v akciji pri Cambraiju, kjer so Angleži vrgli v boj večje število tankov. Patton je spisal pozneje več knjig na tančne manevre. "Armada brez tankov," je dejal, "je kakor rak brez klešč." Kasneje mu je bila izročena v nadzorstvo ameriška tančna skupina. Poveljeval je tančni brigadi pri Saint Mihielu, ter je bil odlikovan za "izredno hrabrost, hladnokrvnost, energijo in inteligenco." Tekom bojev pri Meuse Argonne je bil ranjen ter je bil odlikovan z redom škrlatnega srca.

V dobi miru je Patton nadaljeval svoje študije v konjeniški taktiki, toda njegovo glavno zanimanje je bilo v tankovnem bojevanju. Poleg študiranja na različnih vojaških akademijah v tej deželi, je bil tudi nastavljen v vojaškem uradu v Washingtonu za dobo štirih let, in dve leti je bil na Havajskih otokih.

V sedanji vojni, se je Patton povzdignil do mesta poveljujočega častnika Druge oklopne divizije, v Fort Benning Georgia. Prideljeni sta mu bili tudi prva in druga divizija v Indio, Californija, kjer je organiziral vežbalno središče za bojevanje v puščavi. V redko naseljenem, goratem kraju, ki je obsegal kakih 180 milj, je vežbal svoje čete, pod najhujšimi okolščinami. Vojaki so dobivali tekom manevrov racije predpisane za te vrste bojevanje. Spali so na prostem poleg svojih tankov in general Patton je z njimi delil vse težkoče trdega vežbanja.

Kmalu zatem se je zvedelo, da je bil udeležen v invaziji Severne Afrike, pod poveljstvom generala Eisenhowerja. Ladja, na kateri se je vozil, je bila potopljena toda on je bil rešen. Njegova divizija je zasedla Moroko. Ko so Nemci prodrli skozi Kasserine Gap v Tuniziji, meseca februarja 1943, je Patton prevzel komando ameriškega 2. zbora in pozneje se je pridružil angleški 8. armadi v pogonu na Nemce. Koder je teren odpovedal za tančno akcijo, mu je priskočil na pomoč infanterijski general Owen Bradley.

Zatem je bil Patton dodeljen vežbanju čet za invazijo Sicilije. Nadzoroval je izkrcanje čet 7. armade, ter nosi priznanje, da je pripomogel do izvedenja hitre in popolne invazije Sicilije.

V novembru leta 1943 je bil zapleten v zadevi, ki je povzročila mnogo komentiranja in kritike po časopisju. V dveh slučajih je oklofutal vojake, ki so trpeli na živčnem pretresanju in so bili v vojaški bolnišnici v Italiji. Dva vojaška armadna lista sta ga zelo ostro prijala. Vest je dosegla tudi Zedinjene države in ameriško ljudstvo je dvignilo veliko prahu vsled zadeve, ter mu očitalo, da se obnaša in postopa docela nedemokratsko. Pod pritiskom generala Eisenhowerja, je končno general Patton javno obžaloval svoj postopek napram prizadetim vojakom.

Senatni odbor za vojaške zadeve je odložil priporočilo za njegovo povišanje, ko je predsednik Roosevelt predložil njegovo ime v to svrhu. Odtlej pa do letošnjega poletja ni bilo mnogo čuti o njem. Po prvem izkrcanju v Franciji, je javnost izvedela, da je bila tretja armada, ki je zavzela večji del Normandije in briljantno udarila preko Francije, pod poveljstvom generala Pattona. Senat je tedaj nemudoma potrčil njegovo povišanje v generalnega majorja.

Danes se general Patton odlikuje v bitkah za poraz Nemčije. Njegova armada je uspešno prebila Hitlerjevo evropsko trdnjavo ter zavzela mesto in trdnjavo Metz. Patton ima poveljujoči nastop in zgled, ter sliči tipičnemu vojaškemu častniku. Po postavi je visok, plečat in fizično močna osebnost. Ima modre oči in svetle lase. V disciplini je zelo oster, toda nikdar ne vpraša ali zahteva od podrejenih mož in častnikov tega, kar bi sam ne mogel izvesti. Videli so ga že, ko je s svojimi vojaki rinil tank iz blata.

Patton verjame v vojaške manevre, združene s hitrim udarom, kajti on pravi, da gol patriotizem v bitki ne zadostuje.

"S patrijoti," pravi Patton, "pozicijo lahko braniš, ne moreš pa pozicije z njimi zavzeti. In jaz nisem zainteresiran v obrambo — moj moto je: Udar in naprej!"

Iz zgodovine časnikarstva

V zgodovini se včasih zgodijo nove reči čisto brez hrupa in skrivaj. Včasih ostanejo stare oblike, v njih pa so skriti tihi trijumfi napredka: tako so prve tiskane knjige bile za nagel pogled še čisto kakor srednjeveški rokopisi, prvi železniški vagoni so bili podobni vegastim poštnim kočijam, prvi avtomobili ekvipažam. V naturi in v življenju je pač tako: tisto, kar je, bi rado zmerom bilo, in včasih je treba starih krink, da zmaga kaj novega.

S tem pa seveda še ni rečeno, da se nikoli nič ne zgodi nanašajoč in nepričakovano. Tako se je na primer rimski samovladar Gaj Julij Cezar nekaj desetletij pred Kristom nekega lepega dne domislil, da ustanovi časnik; dotlej je bila v Rimu navada, objavljati samo debate v senatu (nekak državni svet) in sicer z lesenimi tablicami, prevlečenimi z mavcem, ki so jih razstavljali na javnih prostorih. Cezar pa je zbral trop sužnjev, ki so dan na dan spisovali in v nešteti izvodih razmnoževali rimski dnevnik — Acta diurna — prvi dnevnik, ki ve zgodovina o njem. V tem listu je bilo vse, kar dandanes razumemo pod dnevnim časnikom: vojna poročila, poročila o javnih prireditvah in zabavah (cirkuskih igrarh itd.), družabne in literarne novice in proste žurnalistične race. List se je kmalu razširil čez ves tedaj znani svet (južni del Evrope, nekaj Azije in Afrike) in je eksistirat tja do preseljevanja narodov (torej okrog pol tisočletja). Pozneje se je za kratke čas pojavil list še enkrat

na vzhodnorimskem dvoru v Bizancu. Ohranil se ni noben izvod tega prvega časnika, rimski zgodovinarji pa so mnogo črpal iz citiranih iz njega.

V tem oziru so torej Kitajci precej bolj pozni. Njihov list King-pao (Vesti iz glavnega mesta) je začel izhajati šele v letu 911 našega koledarja, prav redno pa šele leta 1351; pet sto let pozneje je list postal dnevnik in dandanes so vsi njegovi uredniki — šest po številu — stalno člani akademije znanosti.

Pri Nemcih so se prve predpodebe časnika pojavile na koncu srednjega veka. Bogati trgovci, ki so vršili obsežno korespondenco, so svojim pisdom navadno prilagajali vesti o obče zanimivih dogodkih in so te liste začeli objavljati: Von neuer Zeitung weis ich zu melden... ali podobno (neue Zeitung — novica, odtod Zeitung — časnik). Trgovci so bili na teh novicah močno zainteresirani, po njih so zvedeli o daljnih trgih, o kupnih in prodajnih možnostih in so jih radi izmenjavali med sabo. Od časa do časa so jih zbirali, urejali in skupno objavljali in tako je iz teh novic nastal skromen začetek periodičnega časnika.

Razven trgovine je pač najbolj močna gonilna sila časniškega razvoja — žeja po senzacijah. Tako so razburkani časi po odkritju Amerike — reformacija, protireformacija — uveljavili novo obliko časnika — letak. Tedaj se je vsak dan zgodilo kaj nepričakovane, kaj groznega in ljudje so zapisovali, prepisovali, pošiljali okrog

Invazija Normandije



Zgornja slika kaže kako so ameriški vojaki, s polno opremo za napad, pristali ob Normandijski obali v Franciji. Izgube pri invaziji so bile nepričakovano majhne, in ojačenja se je pošiljalo neprenehoma.

in ti letaki so imeli naslove kakor: Ena resnična zgodba — Ena čudežna in pretresljiva zgodba — kakor so kričeli še dandanes naslovi rubrik v meščanskih dnevnikih.

Prvi list v Benetkah — kolikor je znano — je izhajal za časa beneško — turške vojne sredi šestnajstega stoletja; bil je pisan z roko, izhajal je enkrat na mesec in potem so ga na javnih trgih brali ljudem; kdor je hotel poslušati, je moral plačati eno gazeto (mal beneški novic). Kmalu nato se je na nekem francoskem letaku beseda gazette pojavila v pomenu novica, dandanes je to francoska beseda za časnik in od Francozov so jo prevzeli tudi Rusi.

V sedemnajstem stoletju je potem konec rokopisnega časnikarstva; rokopis so pregnale tiskarne in vlade. Vlade so namreč na roko pisane liste težko dosegale s svojo cenzuro.

Mi si seveda časnike ne moremo predstavljati brez tiska. In prav o tem, kako je iz starega pisanega časnika nastal moderni tiskani, redno izhajajoči dnevnik, nimamo sporočil. Prav nič ne vemo, kdo, kdaj in kje je prvi stori veliki korak. To vemo, da je bilo že konec petnajstega stoletja tisoč tiskarn po Evropi in da so jih po večini ustanovljali nemški tiskarji. Najstarejši tiskan časnik, ki se je ohranil, je Strassburger Zeitung iz leta 1609; vendar se zdi, da je to samo poglavitni letnik lista, ki je začel izhajati že dokaj prej.

Kmalu nato je — kakor vemo — Nizozemec Abraham Verhoeven redno izdal svoj list, ki je obsegal večših do šestnajst strani in je bil ilustriran. Na Dunaju so leta 1620 izhajali že kar trije listi. Odtod pa je bila še dolga pot do tistega dne v letu 1814, ko je Times prvič izšel iz kraljeve brzoiskarne v Londonu; ta tiskarna je zmogla tedaj že 1100 odtisov na uro, dočim so jih dotedaj uporabljene ročne tiskarne komaj 450. Petdeset let pozneje je bil ta list tiskan že v rotacijskem stroju. — Prvi slovenski list so bile Ljubljanske Novice (Lubljanske Novice), ki jih je Vodnik začel izdajati leta 1797.

Že okrog leta 1600 se je časnikarstvo uveljavilo kot poklic. O tem, po kakšnih čudnih ovinkih so včasih ljudje prihajali do žurnalistične kariere je zgovoren zlasti življenjepis francoskega zdravnika Teobasta Renaudota. Richelieu ga je leta 1264 povabil v Pariz in ga je postavil za vrhovnega vodja socialnega skrbstva v kraljevini. Tedaj je bila v Franciji velika brezposelnost in Renaudot je ustanovil posredovalnico za delo, ki je postala torišče prav živahnega prometa; Renaudot je bil v zvezi z vsemi deli Francije in z inozemstvom, od vseh strani je prejemal vse inoče

vesti in to ga je navedlo, da jih je začel smoteno zbirati in razmnoževati. In tako je nekega dne (leta 1631) izšla prva številka njegovega tednika, ki ga je pozneje, nazval Gazette de France in ki je bil več kot poldrugo stoletje uradni organ francoske vlade.

Razvoj časnikarstva je zdaj pač že tako daleč, da pišejo ljudje knjige in razprave o njegovi teoriji in zgodovini. V bistvu, v družabnem poslanstvu žurnalizma pa se ni veliko premaknilo od tedaj, ko so rimski sužnji pisali prve izvode Acta diurna. Tisk je v oblasti močnih in bogatih, skoraj vseeno je, kakšen človek je časnikar, ves žurnalizem je služba njim. Malo, prav malo tiska je v rokah ljudi, ki se bijejo zoper hudo tega sveta. V svobodni družbi pa bo služil samo enemu namenu: pouku, prosveti vseh ljudi.

Urednikova pošta

Iz zapadne strani

Cleveland, Ohio. — Tukaj na naši strani imamo osem slovenskih društev, ki so delničarji Doma zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave. in iz katerih obstoja Klub zapadnih slovenskih društev in Ženski odtok kluba zapadnih Slovencev, ki je že mnogo dobrega pripomogel v korist Doma. Ženski klub je še vedno pripravljen pomagati naprej. V imenu direktorjev se jim za dobro delo lepo zahvaljuje spoštani podpisani.

Kakor vsako leto, tudi letos imamo delniško sejo, dne 28. januarja, ob 2:30 popoldne. Vabljeni so vsa društva, da pošljejo svoje zastopnike na to delničarsko sejo. Gotovo pa se naj vsi posamezni delničarji udeležijo, ker bo volitev odbora in direktorjev za leto 1945, ter imamo za rešiti več važnih stvari za korist Doma, kakor tudi Kluba, za prihodnje leto. Čitali se bodo letni računi, da bo lahko vsakemu znano, kako obstoji Dom ob koncu leta 1944.

Charles Zakelj,
tajnik Doma.

Vabilo na delniško sejo

V nedeljo 21. januarja ob 1. uri popoldne se vrši letna delniška seja korporacije Slovenskega doma na Holmes Ave. Ujudno se prosi in vabi delničarje, delničarke in zastopnike delniških društev, da se letnega zborovanja gotovo in točno udeležijo.

Vsak delničar, delničarka ali zastopnik delniškega društva bo dobil tiskano bilanco poročilo, iz katerega bo razvidno poslovanje korporacije v minulem letu.

Kakor iz letnega računa razvidno, je korporacija napravila

v minulem letu lep napredek, gre zahvala vsem onim, ki so narodno ustanovo finančno moralno podpirali. Priznanje zahvala gre delničarjem, delničarkam, društvom in prijateljem narodne ustanove za vsestransko podporo in narodno zavest.

Poročilo tudi izkazuje, da vsi stranski dolgovci ob zaključku leta 1944 plačani in korporacija dolguje, je vključno pri Slovenski dobrodelni zvezi, katere se je v tekočem letu sklenilo za \$5,000 znižala poleg drugih dolgov, ki jih je korporacija plačala v minulem letu. Lansko leto je bilo po korporaciji Slovenskega doma odplačano \$13,800 dolga. Razumljivo, da je ta vsota plačana iz delniške dobička 1943 in delnega dobička 1944. Naš ves dolg poleg delniške glavnice znaša ob zaključku leta 1944 samo \$22,715.22 in štiri leta dobro poprimemo, tudi ta dolg izplačan.

Dragi delničarji, delničarke delniška društva. Ob tej priložnosti vam sebi dolžnost, ne samo da Vas toplo vabim na delniško sejo, ampak kot predsednik nove in imenu direktorja razpravam, da letno zborovanje tite in daste veselje in voljo, dela tistim, ki se zanimajo za predek ustanove. Vsak direktorij, katerega izvoli delniška se počuti močan, če mu je glasovi oddanih na letnem zborovanju.

Že več zaporednih let se letna zborovanja Slovenskega doma v najlepši harmoniji. Večkrat traja to zborovanje dve in nikdar več kakor tri ure. Razumeti je, da pri zborovanju, ni nobena žrtva, pa v interesu posameznega delničarja ali delničarke dolguje da se na licu mesta uverijo, kako se upravlja premoženje, tero del njemu ali njej pripadajo. Nikdo, ki je delničar ali delničarka naše korporacije, ne deljlo doma ne ostane, ampak če ga delo v tovarni ne zadostuje, naj bo gotovo navzoč.

Frank Znidarš,
predsednik direktorja

Vsi ljudje na svetu vedo, da, kadar jih je sram, da mu se kaže pri vseh človeških plemenih z rdečico na obrazu. Celo pri črnih in drugih nepolnih ljudeh, pri katerih skoraj ne moreš zaznati, kri v glavo, prav tako v vseh omenjenih primerih izdajajo rdečica prav na prav brez zaslota.

Pri črnih, ki imajo ob brazgotine na obrazu, katero stanejo dolgo časa svetle, ko opaziš, kako jim bradavi v obraz, ker se bradavi zalije s krvjo. Svetlo ljudje raje in hitreje zarde temnopolti je izdajalska črta manj vidna in zato ljudje laže skrivajo svoje burjenje.

Drugače pa je čut srca, veda odvisen tudi od prirojenega, odnosno prirojenega ostražutja. Medtem nekaterim ljudem ki komaj nato rdeče navdahne druge v istih okoliščinah temna rdečica do ušes. Nari ljudje zarde do vratu, prs, drugi pa v doslovnem meniu besede od nog do glave. Zdravniki vedo veliko pti o ljudeh, ki so v tem tako občutljivi, da jim zalije vsak del telesa, ki raje v svrhu preiskave liti.

Kupuje vojne bonde in vojne valne znamke, da bo čimprej osiše in vse, kar ono predstavlja

LEPI STRIČEK

BEL-AMI

Francoski spisal — GUY DE MAUPASSANT

Prevel — OTON ŽUPANČIČ

(Nadaljevanje)

Premisli, no, premisli! Ustavnost se moram v družbi, in tega ne utegnem, ako nimam svojega doma. Ko bi ti vedela! ... Bili so dnevi, ko me je mikalo tvojega moža ubiti ...

Govoril je s svojim milim, zapeščenim, zapeljivim glasom, z glasom, ki je lezel kakor godba v uho.

Videl je, kako sta priklopili njegovi ljubici na strmeče oči dve solzi ter ji zdrknili po licih, dočim sta ji napenjali konec trepalnic že drugi dve.

Zamrmral je: "O, ne jokaj, Clo, ne jokaj, lepo te prosim. Srce mi trgaš."

Tedaj je zbrala vse moči, da bi se držala dostojno in ponosno; in z meketajočim glasom ženske, ki bo sedaj sedaj zaihtela, je prala:

"Katera je?"

"Hip, dva je mečkal, potem je videl, da mora povedati: "Mama Forestier."

Gospa de Marelle je vsa zatrepetala, potem je ostala tiho in se je tako globoko zamislila, kakor bi bila pozabila, da ji leži on pred nogami.

In po dvoje in dvoje prozorih kapljice se ji je delalo neprestano na obeh; padale so ji na se iznova delale.

Vstala je. Duroy je uganil, da mu odide brez besede, brez očitanja in brez oprostitev; to ga je zalilo, ponižalo v dno duše. Toteč jo pridržati, jo je zajel z nima rokama za obleko ter ji bijel skozi krila noge, ki so se napenjale za odpor.

Prosil jo je: "Rotim te, ni, ne odide tako." — Tedaj ga pogledala od glave do nog, pogledala s tistim vlažnim, obilnim očesom, takšnim milim in je,lostnim, ki razodeva vso bol ljubkega srca, in je zajecjala: "Jaz ti ... Jaz ti nimam ničesar ..."

"Ničesar ... nimam ... ničesar ..."

"Prav — prav imaš — dobiš si si izbral, česar ti je treba."

Odmaknila se je in se mu izvirno odšla; on je ni izkušal zadrževati.

Ko je bil sam, je vstal, omamno, kot da je bil dobil udarec v glavi; potem se je streljil v je zamrmral: "A, kaj, bodisi!"

... in brez prizorov. Tanjmi je najljubše. — In velik men se mu je odvalil od srca, ona se je začutila svobodnega, opočenega, vesel je bil svoj rokooborbo proti steni, suval pestmi vanjo, v nekaki pijanosti od uspeha in moči, kakor se bil boril z usodo.

Ko ga je prala gospa Forestier: "Ali ste povedali gospe Marelle?"

Je odgovoril mirno: "Seveda ..."

Prila je vprašuje svoje jasne vanj: "Pa je ni razburilo?" "Ne, ne, prav nič ne. Nasprotzelo se ji je čisto prav."

Novica se je hitro razglasila, kateri so se začudili, drugi so bili, da so to že vnaprej videli, zopet drugi so se smehljali,

rejali smo pravkar 1.000 kvartov

Rock & Rye

Cena \$2.63 kvart

Mandel Drug Co.

15702 Waterloo Rd.

čes, da jih to ni prav nič iznenadilo.

Mladi mož, ki se je podpisoval sedaj pod svoje podlistke D. de Cantel, pod dnevne vesti Duroy, in pod politične članke katere je začel priobčevati od časa do časa, du Roy, je preživel polovico dni pri svoji zaročenki, ki je občevala z njim po sestersko; a v to prijaznost se je mešalo tudi nekaj resnične, čeprav pritajevane ljubezni, neko hrepenenje, ki ga je skrivala, kakor kaj slabega. Ukretila je bila, naj se vrši poroka popolnoma na tihem; samo pred priami, in da se odpeljeta še tisti večer v Rouen. Drugi dan pojdeti k žurnalstovim staršem in pri njih ostaneta par dni.

Duroy se je bil trudil, da bi jo bil odvrnil od tega načrta, a ker se mu ni obneslo, se je naposled udal.

In tako je prišel deseti maj; novi parček je smatral cerkveni obred za nepotreben, ker nista nikogar povabila, zato sta se oglasila samo na županstvu, se vrnila domov, pospravila svoje reči v kovčge in se odpeljala ob šestih zvečer s Saint-Lazarskega kolodvora z vlakom proti Normandiji.

Komaj če sta spregovorila dvajset besed do trenutka, ko sta sedela sama v železniškem vozu. Kakor hitro se je vlak premaknil, sta se spogledala in se začela smejati, da bi prikrija nekakšno zadrego, ki je nista hotela pokazati.

Vlak je drčal počasi mimo dolgega batignolskega kolodvora, potem je hitel po razdrapani ravnini, ki sega od utrdb do Sene.

Duroy in njegova žena sta spregovorila sedaj pa sedaj par nepotrebnih besed pa se obrnila zopet proti oknu.

Na asnijskem mostu sta se razveselila, ko sta videla reko pokrito s čolni, ribarji in veslači. Solnce, močno majnikovo solnce je sipalo svoje poševne žarke na ladje na pokojni reki, ki je bila kakor nepremična, brez derečine in brez vrtnicev, strjena pod vročino in jasno lučjo nagibajočega se dneva.

Jadrnica sredi reke je razpenjala na obe strani dvoje velikih trikotnih belih jader, da bi ujela tudi najmanjšo sapico; — kakor velikanska ptica, pripravljena za polet.

Duroy je zamrmral: "Kako ljuba mi je pariška okolica! Spominjam se pečenih rib, najbolj, kar sem jih kedaj jedel."

Ona je odgovorila: "Pa ti čol-

ni! Kako lepo, držati po vodi o solnčnem zahodu!"

Potem sta umolknila, kot bi se ne upala nadaljevati teh izlivov o svojem prejšnjem življenju, in ostala sta tiho, nemara že uživaje otožno poezijo spominov.

Duroy, sedeč svoji ženi nasproti, je prijel njeno roko in jo je narahlo poljubil.

"Kadar bova zopet doma," je dejal, "pojdeva včasih v Chatou obedovat."

Zamrmrala je: "Toliko bova imela opraviti!" — s tonom, ki naj bi bil značil: "Prijetnostim se bo treba odreči dolžnostim na ljubo."

Se vedno jo je držal za roko, in vzmernirjen je premišljeval, kak prehod bi našel za ljubkovanje. Pred neizkušnostjo mladosti deklice ne bi bil tako v zadregi; a živahna in prebrisana izvedenost, ki jo je slutil v Madeleni, mu je hodila navzkriž, da mu je bilo nerodno. Bal se je, da se ji bo zdel neokreten, preplah ali presurov, prepočasi ali prenagel.

Sedaj pa sedaj ji je roko lahno stisnil, a ona ni odgovorila temu pozivu. Rekel je:

"Tako čudno se mi zdi, da ste vi moja žena."

Ona, kakor da je presenečena: "Kako to?"

"Sam ne vem. Čudno se mi zdi. Poljubil bi vas rad, pa mi je vse tako, kakor da nimam pravice."

Mirno mu je nastavila lice in poljubil ji ga je, kakor bi ga bil poljubil sestra.

Poprjel je besedo: "Prvikrat, ko sem vas videl (saj veste, pri tistem dineju, ko me je Forestier povabil), sem si mislil: "Presneto, če bi našel jaz tako-le ženo." No, in sedaj se je zgodilo. Imam jo."

Zamrmrala: "Kako lepo!" — In gledala mu je naravnost v obraz, navihano, z očmi, ki so se neprestano smehljale.

Pomislil je: "Premrzle sem. Prestorast. Bolj moram navreiti." — In pral je: "Kako ste se pa seznanili s Forestierjem?"

Odgovorila mu je izzivajoče zlobno:

"Ali se peljeva zato v Rouen, da bova o njem govorila?"

Zardel je. "Reš sem bebast. Kar zbegali ste me."

Razveselila se je: "Jaz? Ali je mogoče? Kako to?"

Sedel je bil poleg nje, čisto tikoma. Kar vzklikne mlada žena: "O, jelen!"

Vlak je šel skozi Saint-Germainški gozd; in zagledala je bila splašeno srno, ki je planila z enim skokom preko gozdne poti.

Dočim je gledala skozi odprto okno, se je Duroy sklonil preko nje in ji je pritisnil dolg, zaljubljen poljub na lase na vratu.

Nekaj trenutkov se ni gani-laba; potem pa je dvignila glavo: "To me šegače, nehajte."

Ali on se ni odmaknil, nego je šel počasi, v razburljivem in

dolgotrajnem ljubkovanju, s svojimi sršecimi brki po beli koži.

Stresla se je: "Nehajte no!"

Z desnico, ki jo je bil pretaknil za njen tilnik, ji je prijel glavo in jo je okrenil proti sebi. Potem se ji je vrgel na usta, kakor skobec na plen.

Ona se je branila, ga odpravila od sebe, se izkušala oprostiti. Nazadnje se ji je posrečilo, in ponovila je še enkrat:

"Tak nehajte no!"

Ni je več poslušal, prižemal jo je k sebi, poljubil jo s hlepečimi, drhtečimi ustnicami ter jo je izkušal zvrniti na blazino.

Siloma se mu je izvila in je živahno vstala:

"Ah, daj no, Georges, nehajte! Saj vendar nisva več otroka, do Rouena pa res lahko počakava."

On je ostal na svojem sedcu,

ves rdeč; s temi prevdarjenimi besedami ga je kar polila; potem pa, ko se je nekoliko pomiril, je dejal veselo:

"Dobro, pa počakam, a sedaj je z menoj že konec, dokler ne prideva tja, ne spregovorim več dvajset besed. In pomislite, da se peljeva še-le skozi Poissy."

"Bom že jaz govorila," je dejala.

In mirno je sedla poleg nje.

In govorila je zelo na drobno o vsem, kaj bosta delala, kadar se vrneta. Obdržati bosta morala stanovanje, kjer je bivala s svojim prvim možem; pa saj je podedoval Duroy za Forestierjem tudi mesto in plačo pri "Vie française."

Sploh pa je bila uredila že pred poroko s pravo trgovsko sigurnostjo natanko vse denarne razmere njunega zakona.

Poročila sta se bila na podla-

V BLAG SPOMIN

druge obletnice smrti našega nepozabnega sina in brata



LOUIS MOZE

ki je preminil tako nepričakovane smrti dne 19. jan. 1943.

Bridka smrt je nas ločila, ter odvzela Te od nas. Nešteto solz je mati Tvoja že stočila, žalosten vsaki dan je naš.

Oče žalosten zdihuje. Bratove zastoj Te iščejo oči. Le spomini naši mili blagi, na Tvoj hladni grob hite.

Hiša naša prej prijazna in vesela, je sedaj osamljena ter zapuščena. Tiha vedno, skoraj prazna, kjer Tebe ljubi dragi ni!

Zalujoči ostali:

ANTON in HELEN MOZE, oče in mati; ANTHONY JR., brat, in številni sorodniki

Cleveland, Ohio, dne 19. januarja, 1945.

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI PREJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA IN OČETA

IGNAC SLAPNIK

ki je za vedno izdihnil svojo blago dušo dne 18. januarja 1944.

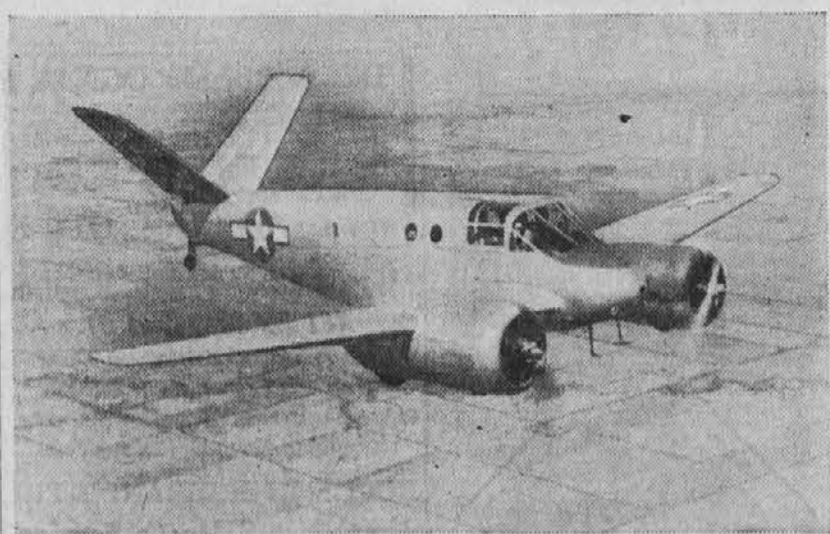
Leto dni je že minilo, kar Te več med nami ni, vedno pa v življenju našem v duhu z nami si povsod. Bog daj Tvoji duši blagi večni mir in sveti raj.

Zalujoči ostali:

FRANCES SLAPNIK soproga, CHARLES, JAMES in LOUIS sinovi, VNUKI in VNUKINJE.

Cleveland, O. 18. jan. 1945.

New Butterfly Tail Airplane



With a V tail, or "butterfly" tail type of only two elements, the latest Beecherair plane has been successfully tried out. Tests show excellent control and stability characteristics at all speeds. The only trick in the deal is to let the movable control surface know when to act as rudders and when to function as elevators.

Vabilo na **PLESNO VESELICO** ki jo priredi DRUŠTVO "BLEJSKO JEZERO" št. 27 SDZ v NEDELJO, DNE 21. JANUARJA 1945 v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60c.

Čisti preostanek je namenjen za takojšnjo pomoč potrebnemu narodu v domovini. Na veliko udeležbo vabi

ODBOR.

A. GRDINA & SINOVI

Pogrebni zavod

1053 EAST 62nd ST. Henderson 2088

Ambulančna posluga podnevi in ponoči

ZAVESE



Tu si lahko izberete kakoršne koli vrste zaves, katerih imamo v zalogi nad 300 različnih vzorcev.

ZA POPRAVILA NE RAČUNAMO

Odprto ob večerih do 9. ure

Parkwood Home Furnishings

7110 St. Clair Ave. Endicott 0511

Vprašajte za Jennie Hrovat

NE ODLAŠAJTE

z ureditvijo vašega DOHODNINSKEGA DAVKA

INCOME TAX

Vsem, ki so podvrženi dohodninskemu davku, se prijazno svetuje, da zadevo istega uredijo, kakor hitro dobijo od svojega delodajalca listek (Form W 2), ki izkazuje zaslužek preteklega leta in v tovarni pridržani davek.

Dotični, ki imajo tudi dohodke od svojih posestev in najemnin, je potrebno, da take dohodke vključijo k zaslužku, to je, nato ko so stroški za vzdrževanje posestev pravilno odbiti.

Firma AUGUST KOLLANDER ima v vseh zadevah, ki se tičejo dohodninskega davka, več letne izkušnje, se vam za to delo, ki bode pravilno in točno urejeno, toplo priporoča.

Pridite čim prej, kajti kadar je dovolj časa, se vsaki malenkosti lahko posveti več pozornosti, proti koncu je pa navadno naval in je težko vsem tako točno postreči kot bi se želelo. Čas za ureditev davka je do 15. marca. Toraj za točno in pravilno ureditev vašega dohodninskega davka se čim prej obrnite na:

August Kollander

v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju,

6419 St. Clair Ave. Telefon: Henderson 4148

VABILO NA

LETNO SEJO DELNIČARJEV SLOV. DRUŠTVENEGA DOMA V EUCLID, OHIO

ki se vrši v NEDELJO, 21. JANUARJA

Pričetek ob 3. uri popoldne

Vsi delničarji in delničarke so vljudo vabljeni, da se seje udeležijo polnoštevilno. Obenem se prosi vse, da prinesejo seboj dopisnico-vabilo na sejo, katero so prejeli, katera vas upravičuje do udeležbe na seji.

J. I. ROTTER, tajnik.

Ustanovljeno 1908

ZAVAROVALNINO VSEH VRST VAM TOČNO PRESKRBI

Haffner Insurance Agency

6106 St. Clair Ave.

Letna delniška seja

korporacije

Slovenskega doma na Holmes Ave.

se vrši

21. januarja 1945

točno ob 1. uri popoldne

Delničarji in delniška društva so tem potom vabljeni na zborovanje. Direktorij S. D.

PET LET POZNEJE

LOJZE JERANČIČ

(Iz dnevnika odpuščenega kaznjenca)

(Nadaljevanje)

— Brez ugovora —

po predlogu, stavljenem od obtožitelja, naj se kaznuje po par. 142 k. z. ter po predlogu zasebnih udeležencev, naj se prisodi njenim sorodnikom Din 9446, a njeni materi pa Din 100.000, dne 15. septembra 1. 1924 razsodilo tako:

ALOJZIJ JERANČIČ, rojen dne 26. oktobra 1904 v Ljubljani in tja pristojni, rimokatoliške vere, samski, trgovski praktikant v Ljubljani, Karlovska cesta 8,

je kriv da je dne 31. marca 1924, v Ljubljani ne sicer v namenu jo usmrtiti, pač pa v drugem sovravnem namenu zoper Francoško Petkovškovo s tem, da jo je z revolverjem ustrelil skozi levo nadleht in skozi prsa in ji prestrelil obe pljučni tam, kjer stopijo vanje glavne žile in je krogla izstopila na desni strani prs, tako ravnal, da je vsled notranje izkrvavitve nastala njena smrt.

Zakrivil je s tem hudodelstvo uboja po par. 140. k. z. in se

obsodi po par. 142 k. z. z uporabo par. 338. k. p. r. na 4 (štiri) leta težke ječe; dopolnjene z enim zaklenjenjem v temnici, postom in trdim ležiščem na dan 31. marca vsakega leta;

Po par. 336. k. p. r. v plačilo zasebnemu udeležencu Din 300, za hrano in stanovanje pokojnice za mesec marec 1924, Din 276 pa za pogreb, s svojim višjim zahtevkom pa se zasebni udeleženci in njena mati zavračata v smislu par. 336. in 372. k. p. r. na pot civilne pravde; okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani Din 864;

Po par. 389. k. p. r. na plačilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ter po tarifni postavki 193. taks. zakona na Din 200 taks.

V kazni se mu vrstna zavarovani in preiskovalni zapor v smislu par. 55/2. k. z. od 1. aprila 1924 ob 10. uri do 16. septembra 1924 ob pol tretji uri.

Ko je predsednik čital "... se obsodi na 4 leta težke ječe", je nastal po dvorani mogočen hrup. Nisem vedel, ali je to izraz pritrditve javnega mnenja, ali protest. Boril sem se z omotico, ki se mi je približevala v velikih temnih kolobarjih. Jedva sem se vzdrl na nogah, a utemeljevanja in ostalih podrobnosti sode nisem čul, da si sem poslušal predsednika, ki je obkoncu vprašal:

"Jerančič! Ali sprejmete kazn?"

"Ne!"

Zagovornik je prosil tri dni odloga.

Nisem prav vedel, kod in kdaj sva prišla s paznikom v jetnišnično sprejemno pisarno. Seletu sem se razgledal okoli sebe in opazil na neki mizi svoj klobuk, a v njem denar in ostale drobnarije. Mislil, da bom oproščen, so pripravili vse to že prej, da bi me brž po razglasitvi razsodbe izpustili na svobodo. Moj spremljevalec je izročil uradniku neko popisano polo, poiskal ključ in odšla sva skozi železna vrata v razsvetljeni "labirint". Na stopnicah naju je srečal visok, močan paznik, ki je opravljal nočno stražo.

"No, Jerančič, koliko ... ?"

"Štiri leta!" sem odvrnil in se ustrašil strašne resnice, ki so jo morala izgovoriti moja lastna usta.

"E, ma dobro ste jo posušili," se je začudil in napravil kretanje, kot da mi namerava — čestitati.

Prišel si v celico, sem začel mehanično odlagati obleko in se spravljati v posteljo. Bil sem nepopisno utrujen, bolel me je sleherni ud. Po senih pa so mi utripale žile, kar mi ni razneslo lobanje!

Okno je bilo odprto in noter je pihljal lahen vetr. S Cigaletove ulice so se čuli koraki, hiteli po pločniku.

"Priče z Vodovodne ceste in tam okoli se vračajo domov," sem si mislil.

Ležal sem na hrbtu, strmel v temo, mislil na — nič. Čutil sem, da živci ne morejo prenesti nobenega napora več.

V tretjem nadstropju nad menoj, kjer so bile zaprte ženske, je neka jetnica še dolgo potem, ko so se zaprla vrata za menoj, zategnjeno jokala ...

Po sodbi. 16. september

Ko sem se prebudil iz kratkega sna, je zazevalo pred menoj vprašanje: Kaj se je zgodilo? Polagoma sem zbral in doumeval dogodke prejšnjega dne. Obsojen! Spomnil sem se, da nisem sprejel kazni. Ali mi je bilo s tem kaj pomagano? Kaj bo ukrenil zagovornik, kako naj se odločim sam? Če napravim ničnostno pritožbo, ali bo stol sedmice razveljavil razsodbo in dovolil novo obravnavo? To se pravi z drugimi besedami: ali bo stol sedmice verjel meni in zavrgel ugotovitve ter razsodbo porotnega sodišča? In kaj pridobim slednjič s tem, če vztrajam pri večerajšnji odklonitvi kazni? Ostati bi moral tako ali tako v zaporu do rešitve pritožbe. Nazadnje naj stol sedmice pritožbo zavrne in potrdi sodbo porotnega sodišča! Na ta način bi odsedel 3 mesece zastonj, zakaj čakanja na rešitev mi po zakonu ne bodo šteli v kazni. A vendar, kako naj trpim nedolžen? Zakaj naj bom v ječi, če nisem zagrešil ničesar? Mar mi niso vsilili dovolj gorja? Kako naj jim dokažem, da mi delajo vnebovpijočo krivico? Saj zagovornik je poizkusil vse, kar je mogel, a ni opravil ničesar! Pa naj dosežem sam več? O, prokleto življenje!

Pritisnil sem na gumb ob vratih in poklical paznika. Ko je prišel, sem ga prosil, naj poskrbi, da iz pisarne telefonično pokličejo zagovornika. Obljubil mi je in odšel.

Pol ure pozneje mi je nekdo šepetal na sprehodu, da je radi mene zgubil stavo. Bil je prepričan, da me izpuste. Od drugega zopet sem čul, da je bil tri dni zaprt pri policiji, ker so ga obdolžili, da mi je posodil samokres. Ne prvega, ne drugega nisem videl še nikoli, zato tem

Medal for B-29 Ace



Gen. Henry H. Arnold, commander of the army air forces, makes bedside presentation of the Legion of Merit to Brig. Gen. Lawrence G. Saunders, commander of the 20th bomber command of B-29s.

novicam nisem posvečal veliko pozornosti. Me tudi zanimalo ni, saj zame je obstajalo samo eno dejstvo, ki ga nisem mogel razumeti: da sem obsojen na štiri leta težke ječe.

Prišel si v celico sem našel pod odejami "Slovenski narod" s poročilom o poteku porotne obravnave. S studom in brezmejnim ogorčenjem sem bral tendenciozno zavito poročanje in škodoželjne opazke, pisane od "plemenite" roke.

Popoldne sta prišla k meni papo in doktor. Takega srečanja si pač ne želim več v življenju! Potrt do skrajnosti, mi je ubogi papa brez besede segel v roko. Po kratkem posvetovanju z zagovornikom smo sklenili, da nastopim kazni. Papa je obljubil, da bo poskusil vse, kar je v njegovih močeh, da me reši.

17. september

Neki paznik me je prišel v celico tolažiti, češ, da je poznal v kaznilnici v Gradiški kaznjence, ki je prebil 56 let težke ječe in odšel nazadnje zdrav na svobodo.

Pri tej priliki mi je povedal, da me bodo premestili v kaznilnico. Začel je naštevati razne ugodnosti kaznjencev, ki so lepega vedenja. Predvsem je omenil skrajšanje kazni v samotnem zaporu. Nadlegoval sem ga tako dolgo, da mi je to

natančneje razložil. Nazadnje sem vedel, da bom v kaznilnici lahko skrajšal kazni za več kot eno leto. Ostali bi torej samo še dve leti in pol.

Ko so mi pozneje še drugi potrdili resničnost paznikovega pripovedovanja o razmerah v kaznilnici, sem z nekoliko večjimi nadami zrl v bodočnost.

18. septembra

Ob polenajstih dopoldne so me poklicali v zasliševalno celico. Tam so čakali papa, teta, predsednik obravnave in tipkarija. Predsednik je pojasnil, da bi bil vsak poskus za razveljavljanje sode brezuspešen, a o odgoditvi nastopa kazni da ni niti govora, da bi bil pripravljen papa položiti jamčevino. Sklenili smo torej, da sprejmem kazni. Tozadevni pismeni izjavi sem dodal opombo, da sem pri umoru Petkovškove nedolžen, a da sprejem kazni le, ker ne morem z gotovostjo pričakovati, da bi stal sedmice sodebo razveljavil.

Uro pozneje sem bil že preoblečen v kaznjence. Še tisto uro so mi uknili vse ugodnosti, ki sem jih užival kot preiskovanec. Na črni tablici pri vratih so zbrisali dan prihoda in napisali dan izstopa: 3. IV. 1928. Torej že dva dni pozneje, ker nisem nastopil kazni takoj. Na izrecno prošnjo so me pustili še v isti celici, ker takrat še nisem

dosegel dvajsetega leta; sicer bi me bili premestili takoj v tako zvano "mariborsko sobo", kjer so čakali na odhod v kaznilnico.

(Dalje prihodnjič)

Mali oglasi

KUPIMO

šivalne stroje, električne predmete in ure-budilke

AMERICAN APPLIANCE CO.

8209 Superior Ave. GA. 3268

Violine, banjo, saksofone klarinete, harmonike, itd., po najnižjih cenah. Še vedno plačamo najvišjo ceno za rabljene harmonike, klavirje in druge godbene instrumente.

Hoedl's Music House

7412 St. Clair Ave. HE 0139

Zavarovalnino

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd.

preskrbi **JANKO N. ROGELJ** 6208 SCHADE AVE. POKLICITE: **ENdicott 0718**

SAMO 8 DNI

22.-29. jan. NEDELJO POP. The Shipsteads and Johnson

Ice Follies Na tisoče je bilo lani zavrnjenih!

Vstop. sedaj naprodaj Zv. tekoma: \$1.90, \$2.50, \$2.90 sob. in ned. zvečer, ned. pop.: \$2.10, \$2.90, \$3.60

ARENA ali Bond Clothes, 419 Euclid Ave.

Avtna zavarovalnina za 5 ali 10 tisoč dolarjev "Liability" za samo \$20.

Nova državna postava zahteva, da ima vsak voznik avtomobila zavarovalnino na avtu. Za nadaljna pojasnila se obrnite na **MIHALJEVIČ BROS. CO.** 6424 St. Clair Ave.

FANTJE IN MOŽJE! V naši trgovini dobite vedno najboljše spodnje perilo, srajce, kravate, klobuke in druge stvari. IZDELJUJEMO OBLEKO PO MERI **JOHN MOCNIK** 772 East 185th St.

Prijatelj's Lekarna ST. CLAIR AVE. VOGAL E. 68 ST. PRESCRIPTION SPECIALISTS **ENdicott 4212** Zastonj pripeljemo na dom

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

The Cleveland Trust Company THE BANK FOR ALL THE PEOPLE 50 YEARS OF BANKING USEFULNESS * 1894-1944 *

Help Sustain a Fighting DESTROYER!

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKES ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj.

Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo

Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se

Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901 od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Dovoljeno nam je uposliti pri vhodu

POTREBUJEMO PRESS ASSEMBLER

EXTERNAL GRINDER ENGINE LATHE OPERATORJE

TURRET LATHE OPERATORJE

RADIAL DRILL PRESS OPERATORJE

VOZNIKA ELEKTRICNEGA VOZIČKA TEŽAKE

Stalna dela sedaj in po vojni. Visoka plača od ure in overtime.

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD. MAPLE HEIGHTS

ŽENSKES

za

Punch Press operatorice

Izkušene in za treniranje 5-dnevni delovnik

Guarantee Specialty Mfg. Co.

E. 96th & N. Y. C. R. R.

2 bloka severno od St. Clair

Mali oglasi

PRODA SE

CISTO NOV električni 1000-watt grelec za kopalnico. Cena \$9.95; single hot plate za \$3.49; dvojni hot plate za \$10.95.

American Appliance Co. 8209 Superior Ave.—GA. 3268

Nov 9x12 Congoleum Rug \$2.95

JACK BELKIN 1699 E. 55 St., nasproti Payne

SOUND SYSTEM INDOOR OR OUTDOOR Posebni popust za društva

B. J. Radio Service 1363 E. 45 St. — HEND. 3028

IŠČE SE

D3 ali D5 licenco, s poslopjem ali brez. Se tudi zamenja zidan bungalov. Zglasite se na 15308 Waterloo Rd., ali pokličite KE. 3536.

DELA VSLED OGNJA Mi imamo popolno opremo za prenositi ali zgraditi kakršnokoli hišo ali poslopje. Računalni stroji, oprema, — Samo Slovenci.

MAVEC & CO. GRADBENIKI 17110 Lake Shore Blvd., IV. 4900

Mr. in Mrs. Frank Kopina 481 EAST 152nd St.

Pri nas vam vedno postrežemo z dobrim ZGANJEM, PIVOM IN VINOM.

Okusen prigrizek. — Prijetna družba. Se pripravljamo za naklonjenost

KUPITE IN PRIHRANITE PRI

Northeast Sales & Service Roper, Grand, Norge—plinske peči. Kombinacijski grelci na premog, plin in na olje. Oddajte vaše naročilo za ledenico in pralni stroj sedaj!

Northeast Sales & Service JERRY BOHINC, lastnik

819 E. 185 St. Odprto do 8. zvečer

High School učenci

treniramo za

izborna stalna dela v uru

Zglasite se pri

The Osborn Mfg. Co.

5401 Hamilton Ave.

TEŽAKI

10 URNI DNEVNI SIF

Plača od ure in overtime

Morate biti državljani

American Stove

1834 EAST 40th ST. Hough ali Wade Park

Tovarniški delavci

PRESS HANDS MACHINE OPERATOR

Delavci za splošna tovarniška dela

Dobra plača od ure in overtime

J & L Steel Barrel

8806 Crane Ave.

En blok južno od Union

Lathe operators

Toolmakers in Tool mašinisti

Arc welderji

Nočno delo

Visoka plača od ure in overtime

THE YOD COMPANY

5500 Walworth Ave.

(2 cesti južno od Lorain W. 53 St.)

DOVOLJENO NAM JE TI DELAVCE PRI

Potrebujemo moške

PARTS STOCK

SHIPPING-RECEIVING

in

PREKLADANJE MATERIJALA

Dnevni ali nočni

PLAČA OD URE

Tedenska plača

OLIVER CO.

nasledniki

THE CLEVELAND TRADING CO.

19300 Euclid Ave.